

El Temps

CARRETERES SECUNDÀRIES 6

BARCELONA ÉS MOLT MÉS

● MONESTIR
DE SANT CUGAT
DEL VALLÈS

ALBERT MIRÓ

RUTA TRANQUIL·LA PROP DE BARCELONA

Poques ciutats poden presumir de tenir vies tranquil·les per on poder abandonar-les. Barcelona, sí. Pateix el trànsit que s'espera d'una gran zona logística i industrial, però malgrat ser l'epicentre de l'àrea metropolitana de Barcelona, conserva, entre la teranyina d'autovies, les carreteres del passat que conformen suggeridores es-cletxes per a la baixa velocitat. Aquests capil·lars connecten la ciutat amb les poblacions limítrofs de manera neta i lenta, aprofitant els cursos fluvials

que, en el cas que ens ocupa, són el Besòs i el Llobregat, com també travessant les muntanyes que comuniquen amb el Vallès i amb el Baix Llobregat.

L'itinerari que proposem descobreix alguns dels espais de la marca turística "Barcelona és molt més", que inclou el turisme de les comarques barcelonines.

■ **Km 3. Sant Adrià de Besòs.** Ens acomiadem de Barcelona per la seua façana litoral, però abans cal-

drà atansar-se a la desembocadura del Besòs. Sobre el marge dret, s'erigeix la incineradora, circumval·lada per un ampli passeig per a vianants. A la riba contrària, una àrea restringida preserva un refugi de biodiversitat. Al nord, ben visibles, s'elevan les tres xemeneies de Sant Adrià de Besòs, emblema i símbol de la industrialització.

Sant Adrià de Besòs i Santa Coloma de Gramenet conformen un continu urbà. El riu, en el seu curs baix, ha estat convertit en un gran parc urbà —el Parc Fluvial del Besòs—, que ha proporcionat a aquestes dues poblacions, i també a Barcelona, una certa naturalització i un espai fonamental per a la qualitat de vida dels seus ciutadans.

Deixem enrere Santa Coloma de Gramenet; la urbanització es dissol. La serra de Collserola i la de Marina se submergeixen, a un temps i en perfecta sincronia, en les aigües del riu que la carretera acompanya, serpentejant, plana, o gairebé. Haurem d'abandonar-la a les portes de Montcada i Reixac, per tal d'encarar un port que ens separa de la costa septentrional del Barcelonès: és el conegut com el de la Vallença. Ascendim a recer del puig Castellar —ja hi arribarem—, entre pineda mediterrània i alguna giragonsa inicial exigent, tot vorejant una urbanització heterogènia, on conviu l'arquitectura aproximadament calculada amb solucions espontànies d'autoconstrucció. A la nostra esquena queda el Vallès. Al capdamunt, un mirador sobre el litoral de Badalona i Montgat convida a aturar-s'hi. Des del coll mateix, un camí asfaltat —el camí vell de Montcada— parteix en direcció sud i dona accés a la part superior de la urbanització de la Vallença-

EXPERIÈNCIES

Un tast de productes de l'horta del Baix Llobregat

● turisme.elbaixllobregat.cat/saborsdelhorta

Descobriu a peu l'entorn natural de Sant Cugat del Vallès

● visitsantcugat.cat/que-veure/parc-natural-de-collserola

Viatge al passat en el funicular de Gelida

● penedeturisme.cat/ca/que-visitat/patrimoni/funicular-de-gelida

na. Agafem-lo: una mica enllà hi trobarem el poblat ibèric del Puig Castellar. L'assentament laietà s'estén sobre 4.000 metres quadrats i la seua ubicació privilegiada, amb evidents qualitats defensives, conforma una talaia que domina estratègicament la vall del Besòs i el litoral. De camí, dues ermites: la de sant Climent i la de Sant Onofre —aquesta, un senzill oratori erigit el segle XVII pels monjos del monestir de Sant Jeroni de la Murtra, ubicat als nostres peus.

El descens cap a Badalona es presenta abrupte i de pendent brusc. La suavitat arriba allà pel veïnat

● PARC FLUVIAL DEL BESÒS

ELISEU T. CLIMENT

de Canyet, quan la geografia perd intensitat i s'imposa una ruralitat secular que malda per sobreviure enfront de la presència d'un urbanisme dispers. Badalona espera amb un grapat d'elements indefugibles: el Museu de Badalona mostra el llegat romà de quan la ciutat era Baetulo; el monestir de Sant Jeroni de la Murtra, un oasi fora del temps, sembla que fou residència temporal dels Reis Catòlics. I què dir del pont del Petroli, l'estreta passera que penetra 250 metres dins les aigües de la Mediterrània. Circulem al fil del litoral fins a Montgat, que és porta d'entrada

a la comarca del Maresme. El monticle originari —el turó de Montgat— conforma avui un mirador excepcional sobre la costa del Barcelonès i del Maresme. El barri de Montsolís, situat al nord del turó, manté l'aire sobri d'un assentament pescador.

■ **Km 25. Tiana.** Caldrà abandonar la costa i enfil·lar de nou la muntanya. La carretera s'hi enfronta amb decisió. Tiana és població de pas en el camí cap al coll de Montalegre. Sembla que la narradora infantil i dibuixant Lola Anglada hi és filla adop-

● PARC FLUVIAL DEL BESÒS. AL FONS, LES TRES XEMENEIES DE SANT ADRÀ DEL BESÒS

ELISEU T. CLIMENT

tiva. La vinya, que pobla novament i de manera tímida els costers, és matèria primera per als caldos de la DO Alella. Enclotada al fons de la Valleta, hi ha la cartoixa de Montalegre. El conjunt monàstic ha passat al llarg dels segles —se'n tenen referències des del segle XIII— per múltiples mans: comunitats femenines, monjos francesos, cartoixans provinents de diversos punts, i fins i tot militars i la Guàrdia Civil.

La de Montalegre és una de les vint-i-quatre cartoixes actives que queden al món, de les quals

tres —Montalegre, Portaceli i Benifassà— es troben als Països Catalans, i acull en l'actualitat una comunitat d'onze monjos.

El descens cap al Vallès delata el contrast entre la llum intensa, mediterrània, i la claror esmorteïda del rerepaís. Sense aturar-nos, superem Sant Fost de Campsentelles i Martorelles, i desembocquem de nou a la carretera que discorre paral·lela al riu Besòs. La seguim fins a Montcada i Reixac, amb la intenció de guanyar Cerdanyola del Vallès i Sant Cugat del Vallès. Podrem fer-ho de manera

● SANT JERONI DE LA MURTRA
(BADALONA)

JORDI DOMINGO-AJUNTAMENT BADALONA

ELS IMPRESCINDIBLES

Santa Coloma de Gramenet

● rutadelsibers.cat/Pobles-ibers/Els-laietans/Poblat-Iberic-Puig-Castellar-Santa-Coloma-de-Gramenet

Poblat ibèric Puig Castellar

Tiana

● monestirs.cat/monst/mares/ma27mont.htm

Cartoixa de Montalegre

Cerdanyola del Vallès

● rutadelsibers.cat/Jaciments/Museu-i-Poblat-iberic-de-Ca-n-Oliver-Cerdanyola-del-Valles

Poblat ibèric del Turó de Ca n'Oliver

Sant Cugat del Vallès

● visitsantcugat.cat

Monestir benedictí

Celler modernista

Vallvidrera

● ajuntament.barcelona.cat/museuhistoria/es/muhba-villa-joana

Vil·la Joana. Casa Museu Verdaguer

Santa Coloma de Cervelló

● gaudicoloniaguell.org

Colònia Güell

ALBERT MIRO

● MONESTIR DE
SANT CUGAT DEL VALLÈS

Parc Agrari del Baix Llobregat

● parcs.diba.cat/web/baixllobregat

Espais Naturals del Delta del Llobregat

● deltallobregat.cat

Parc Natural de la Serra de Collserola

● parcs.diba.cat/web/collserola

Parc Natural de la Serralada Litoral

● parcs.diba.cat/web/litoral

Turisme al Baix Llobregat

● turisme.elbaixllobregat.cat

Turisme a la província de Barcelona

● www.barcelonaesmoltmes.cat

directa, però seria aconsellable, a Cerdanyola, dirigir-se a Barcelona per la carretera que supera l'anomenat coll del Forat del Vent. L'ambient, dominat per la densitat boscosa, recorda el d'una carretera centreeuropea. Al cap del port, el paisatge es transforma radicalment: apareix Barcelona. A l'esquena, deixem Montserrat, la Mola, el Turó de l'Home i el Montseny, i al fons, el Pirineu oriental.

■ **Km 62. Carretera de la Rabassada.** Toquem momentàniament la ciutat i enfilem de nou un segon port per accedir a Sant Cugat del Vallès: és el de la Rabassada, ampli i més transitat, i un dels accessos al parc d'atraccions del Tibidabo. Al marge de la carretera, perviuen tímidament els vestigis del mític casino de la Rabassada, testimoni de fortunes i naufragis.

A Sant Cugat del Vallès es respira l'ambient asosssegat de vila residencial, que ha crescut a base d'urbanitzacions. Tot i això, el nucli antic conserva

● CRIPTA GAUDÍ
(SANTA COLOMA
DE CERVELLÓ)

el seu caràcter compacte, amb l'aroma del passat: passegeu-vos pel carrer Major o per la plaça, mig porxada, del mercat Vell. Hi ha, no obstant, un element que situa la població en el mapa patrimonial: el seu monestir. L'antiga abadia benedictina, construïda entre els segles IX i XIV, és de presència massissa, imponent, fortificada. Hi destaquen la rosassa sobredimensionada de la façana i el claustre romànic amb 144 capitells. El conjunt s'obre a una àmplia plaça per a vianants on abunden la restauració, la vida local i el mercat dels dijous. Als peus del monestir, un discret celler modernista, projectat per Cèsar Martinell —pare de les catedrals del vi—, perviu entre edificis.

■ **Km 101. Molins de Rei.** Posem rumb a Vallvidrera. De camí, hi ha la casa museu de mossèn Cinto Verdaguer, a la part inferior de la serra de Collserola. A Vil·la Joana va viure el poeta la darrera etapa

de la seua vida. Va morir ací, afectat de tuberculosi, l'any 1902. A uns centenars de metres, es troba el Centre d'Informació del Parc de Collserola, amb tota la documentació a l'abast del visitant que vulga descobrir aquest parc natural.

Un gratat de revolts tancats —el de les Monges, tancadíssim— ens separen de Vallvidrera, neta i ventilada, que, com un funàmbul es manté en equilibri sobre la carena. Algunes luxoses residències de principis de segle XX recorden que Vallvidrera va ser lloc d'estiuig del barceloní benestant. A l'eixida del nucli, ens desviem per una nova carretera de muntanya, en direcció a Molins de Rei. Es tracta d'un port encantador, llarg, mediterrani. La pineda i l'alzinar hi abunden, i a mig camí, l'ermita de la Santa Creu d'Olorda ha vist créixer al seu voltant un berenador i un "xinguïto", molt freqüentats durant els dies festius. Mentre conduïm ens ve al cap que aquesta reali-

tat podria haver desaparegut amb la construcció del vial de cornisa, inclòs en el Pla general metropolità del 1976, una autovia de quatre carrils que havia de connectar Cerdanyola del Vallès, Sant Cugat del Vallès i Molins de Rei a través d'aquestes muntanyes.

Molins de Rei és, per excel·lència, la capital molinera del Llobregat. L'any 1188 Alfons II, rei d'Aragó i comte de Barcelona, va manar construir-hi un casal d'una dotzena de molins que havia d'abastir Barcelona. Més tard, entre els anys 1763 i 1767, amb la construcció d'un pont sobre el Llobregat, inclòs dins el pla de carreteres modernes projectades per Carles III, el poble experimentaria un creixement inevitable, lligat a l'increment de mobilitat i al fet d'esdevenir parada obligatòria en el trajecte entre Madrid i Barcelona. El pont en qüestió és pas de l'actual carretera N-340, que uneix Barcelona amb València a través del coll de l'Ordal,

i de l'antiga N-II, que posa rumb a la capital espanyola. De les dues opcions, optem per la segona. Amb la presència de l'autovia A-2, la carretera ha quedat absorbida pels pobles que travessa i és, avui, poc més que un tranquil carrer major. Al seu pas, s'arranglaren Pallejà i Sant Andreu de la Barca, i uns quilòmetres enllà, Martorell. A l'entrada d'aquesta població, es dona una superposició d'elements variats i contradictoris: el Llobregat, el massís de Montserrat i un pont faraònic, sobreelevat, de l'autopista AP-7. I atrapat enmig d'un nus de comunicacions, un altre pont, el del Diable, medieval, però d'origen romà. El Llobregat marcà un límit administratiu durant la romanitat, per la qual cosa a Martorell se la coneixia com *Ad Fines* —per entendre'ns, el punt de frontera—, i al pont en qüestió, el fet es traduïa amb un petit arc de triomf, encara visible, al marge esquerre, al terme de Castellbisbal.

● RIU LLOBREGAT

ELISEUT CLIMENT

■ **Km 122. Gelida.** Continuem el viatge cap a Gelida. La carretera C-243b s'eleva sobre un territori lleugerament trencat i d'una ondulació infinita; eminentment rural i antagònic, on conviuen el camp, el corredor mediterrani i alguns polígons industrials. Montserrat comença a quedar enrere. La carretera serpenteja amb delicadesa; voreja intel·ligentment les muntanyes de l'Ordal. El seu caràcter panoràmic permet constatar una evidència: que el paisatge de vinya conforma l'element identitari de la comarca del Penedès.

A les portes de Gelida —poble d'estiueig històric, amb el funicular inaugurat el 1924 per unir-lo a l'estació ferroviària, convertit actualment en atracció turística—, penetrem de ple a les muntanyes de l'Ordal, a través del port de la Creu de l'Aragall. I caiem a Corbera de Llobregat, ja a la comarca veïna del Baix Llobregat. Hi abunda la urbanització —més de trenta nuclis—, que ocupa els bancals

i marges on al segle XIX predominava la vinya. Al nucli antic, els edificis llueixen la vermellor característica del marès local.

A mesura que baixem de cota i ens aproximem al Llobregat, la realitat es densifica: apareix el polígon industrial i la via d'alta capacitat. A Sant Vicenç dels Horts posem rumb a Torrelles de Llobregat, de nou a l'interior. Abans, però, hauríem de desviar-nos tres quilòmetres, fins a Santa Coloma de Cervelló. La Colònia Güell és aliena al temps present i al ritme atrafegadíssim que l'envolta. Fou la colònia tèxtil més gran de les que es concentraren a les ribes del Llobregat, impulsada pel comte Eusebi Güell. La seua singularitat li va valdre ser declarada el 1991 bé cultural d'interès nacional, en la categoria de conjunt històric. Cal passejar-se pels seus carrers ordenats, silenciosos, i sobretot visitar l'església, l'anomenada Cripta, l'obra menys coneguda de les que va projectar Antoni Gaudí i que, junt amb la resta dels seus

projectes, va ser declarada Patrimoni de la Humanitat de la UNESCO el 2005. La Cripta reproduïx un escenari corprenedor, íntim, subterrani, amb evidents correspondències protocrístianes.

Torrelles de Llobregat és la capital de la cirera, i amb raó celebra durant el primer cap de setmana de juny una fira dedicada al fruit en qüestió. Amb permís de la COVID-19, aquest any arribarà a la seua 39a edició. Penetrem a la muntanya fins al raval de Torrelletes: aquest oasi plenament rural fa de contrapunt de la realitat industrial i metropolitana que batega a dues passes d'ací i permet intuir la vida rural de fa dècades. Des d'aquest veïnat, per camí —primer d'asfalt, després de terra, fàcilment transitable— connectem amb Begues i l'extrem oriental de les muntanyes de l'Ordal.

■ **Km 11. Begues.** Begues es troba a 400 metres d'altitud i bona part del terme està inclòs en el Parc Natural del Garraf —ja hi farem una incursió en un

capítol posterior. Als seus peus s'estén el litoral sud de l'àrea metropolitana, ampli i pacífic, i el delta del Llobregat. De nou, un paisatge de contrastos entre la realitat del Parc Agrari del Baix Llobregat, les grans infraestructures logístiques —el port de Barcelona i l'aeroport del Prat— i els espais naturals del delta del Llobregat, que demostra que sí que és possible, malgrat les tensions inherents, la integració de l'element natural dins el context metropolità.

Finalitzem el viatge allà on l'havíem iniciat: Barcelona. De retorn a la ciutat, creuem el Llobregat, travessem l'Hospitalet de Llobregat i enfilem la Gran Via, una de les artèries d'accés més directe al cor de la ciutat. Des de la plaça d'Espanya, si ens queda un bri d'energia, enfilem Montjuïc i ens acostarem a Miramar per contemplar la ciutat a vol d'ocell i constatar, després d'aquest periple, que, efectivament, Barcelona és molt més.

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

Generalitat de Catalunya

